

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/192/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7717215540
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7717215540.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobcu BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom Martinčekova 13, Bratislava, proti žalovanej P. o zaplatenie 1.589,52 € istiny s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku 11Csp/280/2017-86 z 25.4.2018 Okresného súdu Michalovce

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Michalovce (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.575,14 € s 5,25 % úrokmi z omeškania p.a. zo sumy 809,52 € od 8.6.2017 do zaplatenia a poplatky vo výške 14,38 € s tým, že dlžné sumy povolil žalovanej splácať v 20,- € mesačných splátkach splatných počnúc nasledujúcim mesiacom po právoplatnosti rozsudku vždy do 25. dňa v jednotlivých mesiacoch pod následkami straty výhody splátok (I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II.) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu dlžnú sumu 1.589,52 € pozostávajúcu z nezaplatenej istiny 809,52 €, úrokov vo výške 141,61 €, úrokov vo výške 624,01 €, 25,5 % zmluvného úroku p.a. zo sumy 809,52 € od 8.6.2017 do zaplatenia, 5,25 % p.a. úrokov z omeškania zo sumy 809,52 € od 8.6.2017 do zaplatenia a poplatkov 14,38 €, titulom záväzku zo zmluvy o úvere - dostupná pôžička č. 2428845712 uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábr. 4, Bratislava, IČO: 31 340 890 a žalovanou dňa 5.11.2012, súčasťou ktorej boli Všeobecné obchodné podmienky a Obchodné podmienky pre úver (ďalej len „OP“), na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej peňažné prostriedky v sume 1.000 €, žalovaná sa zaviazala ich vrátiť s dohodnutým úrokom 25,50 % ročne v pravidelných 36 mesačných splátkach po 44,62 € mesačne, pričom splatnosť každej splátky bola určená k 5. dňu kalendárneho mesiaca a celý úver mala zaplatiť do 5.11.2015; výška RPMN bola stanovená na 33,63 %, priemerná RPMN ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy bola stanovená 45,60 % a celková výška nákladov činila bola vyčíslená v sume 479,84 €. Žalovaná podľa tvrdení žalobcu po poskytnutí úveru porušila svoje zmluvné povinnosti a nesplácala riadne dohodnuté splátky úveru, žalobcovi uhradila na splátkach ku dňu 7.6.2017 sumu 190,48 €, preto z tohto dôvodu žalobca listom z 28.11.2014 uplatnil právo na predčasné zosplatenie úveru k 28.11.2014 a vyzval žalovanú jednorázovo uhradiť veriteľovi dlžnú sumu úveru vo výške 965,51 €, pozostávajúcu z istiny 809,52 €, úroku v sume 141,61 € a poplatkov za upomienky 14,38

€, ktoré žalovaná v určenej lehote splatnosti a ani neskôr dobrovoľne ani len sčasti nespĺnila. Žalobca nadobudol úverovú pohľadávku od Poštovej banky, a.s. na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej dňa 13.6.2017. Žalobca poukázal na Obchodné podmienky, v zmysle ktorých v prípade, ak sa úver stane predčasne splatným, veriteľ je naďalej oprávnený úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom dojednaným v zmluve. Žalobca popri úrokoch uplatnil aj úroky omeškania vo výške určenej podľa ust. § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a poplatky sumu 14,38 € v zmysle Sadzobníka ako príslušenstvo pohľadávky.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní ustálil skutkový stav v celom rozsahu tak ako bol tvrdený žalobcom, aplikoval na vec ustanovenia § 497, § 502 ods. 1, Obchodného zákonníka (ďalej „ObZ“), § 3 ods. 1 a 2, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 6, § 517 ods.1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“), § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1 až 8, § 11 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.; právne posúdil vzťah strán ako záväzkový zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorý sa vzťahujú normy OZ a z ktorého vyvodil právnu povinnosť žalovanej vrátiť žalobcovi z titulu dlžnej úverovej istiny sumu 809,52 €, úroky 141,61 €, úroky 624,01 € a poplatky za upomienky 14,38 € a v tejto časti nárok posúdil ako dôvodný a žalobe vyhovel. Žalobu v časti nároku na zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 25,50 % p.a. zo sumy 809,52 € od 8.6.2017 do zaplatenia, ktoré si uplatnil žalobca po uplynutí dojednanej doby splatnosti, resp. splatnosti, ktorá nastala v dôsledku vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. Súd vychádzal z názoru, že žalobca (veriteľ) má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne po skončení zmluvného vzťahu v dôsledku vyhlásenia mimoriadnej splatnosti ku dňu 28.11.2014, t.j. od 29.11.2014 už nemá nárok na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, nakoľko od uvedeného dňa mu prináleží nárok na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Poukázal pritom na právny názor vyslovený v uznesení Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (tiež R 59/1998 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/1998). Okrem istiny a zmluvných úrokov súd priznal žalovanému tiež úroky z omeškania vo výške 5,25% p.a. zo sumy 809,52 € od 8.6.2017 do zaplatenia, určenej v súlade s ust. § 517 ods. 2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. v platnom znení, pretože v tomto období bola žalovaná preukázateľne v omeškaní s úhradou dlhu. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý mal v spore iba nepatrný neúspech, priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením. S prihliadnutím na nepriaznivú finančnú situáciu žalovanej, jej povolil v zmysle ust. § 232 ods. 4 CSP dlžnú sumu splácať v 20,- € mesačných splátkach v lehotách a s podmienkami zročnosti ako sú určené vo výroku rozsudku.

4. Rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti napadol včas podaným odvolaním žalobca z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písmen a), b), d), e), f), g) a h) CSP, pričom namietal, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mal za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože nie je zrejmé, z akého právneho predpisu súd prvej inštancie vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky a nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia súd porušil právo žalobcu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Podľa názoru žalobcu uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo/143/1998 nevyhovuje potrebám súčasného právneho stavu, keďže po jeho vydaní došlo k vstupu Slovenskej republiky do EÚ a následne k implementácii relevantných smerníc do nášho právneho poriadku, ako aj k vydaniu nových právnych predpisov, ktoré sú pre danú oblasť smerodajné. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., výkladom a contrario ktorého je zrejmé, že v prípade, ak dôjde k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru veriteľom pre porušenie platobnej disciplíny dlžníka, veriteľ by mal mať rovnako zachované právo na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s dohodnutým úrokom až do okamihu splatenia úveru. Poukázal na to, že rozhodovacia prax

súdob v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru je rôznorodá, čo nie je v súlade s princípom právneho štátu, ktorého obsahom je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I.ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). V prípade zmluvného úroku podľa žalobcu ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy, takéto plnenie je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny veriteľa za poskytnutie predmetného úveru. S poskytnutím úveru bol teda spätý aj nárok veriteľa na zmluvné úroky, pričom žalovaný si toho bol vedomý a svojím podpisom zmluvy sa zaviazal zmluvné úroky uhrádzať. Citoval ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“) a argumentoval tým, že už z jazykového výkladu tohto ustanovenia vyplýva, že veriteľ má nárok na úrok až do splatenia úveru, zosplatnenie úveru znamená len zmenu termínu splatnosti. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy, predstavujú cenu úveru a dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Podľa názoru žalobcu na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru, pretože táto povinnosť trvá zásadne do času reálneho vrátenia poskytnutého plnenia. Úročenie úveru zmluvnou úrokovou sadzbou od jeho poskytnutia až do úplného splatenia bolo úmyslom žalobcu (viď bod 6.4 Obchodných podmienok) a žalovanej musel byť tento zámer vzhľadom na jeho formuláciu jasný, keďže s obchodnými podmienkami úveru sa oboznámila a vyjadrila s nimi súhlas, čo potvrdila svojím podpisom na zmluve. V tejto súvislosti poukázal na závery konštatované v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 32Cdo 3830/2014. Vzhľadom na fakt, že k vráteniu celej poskytnutej istiny doposiaľ nedošlo, nedošlo ani k zániku dohodnutého záväzku žalovanej, v zmysle ktorého je povinná naďalej uhrádzať zmluvne dohodnuté úroky. Žalobca nesúhlasil s tvrdením súdu, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa, pretože oba typy úrokov sú diametrálne odlišným právnym inštitútom a sledujú iný cieľ. Dal do pozornosti súdu tiež ust. § 517 ods. 2 OZ. Opätovne zdôrazňoval, že napriek rozhodnutiam Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012 a Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Obo/143/1998 nie je súdna prax v otázke uplatňovania zmluvného úroku po zosplatnení úveru ustálená. Zároveň mal za to, že ust. § 52 ods. 2 OZ nie je možné aplikovať na právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1.4.2015, pretože sa naň vzťahuje zákaz retroaktivity a v opačnom prípade by došlo k porušeniu základných princípov právneho poriadku. Na všetky úverové vzťahy vzniknuté pred 1.4.2015 je nevyhnutné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/4/2012 z 27.3.2013). Vzhľadom na uvedené žiadal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne ho zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie.

5. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

6. Rozsudok vo vyhovujúcom výroku (I.) nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 a 3 CSP), a preto nebol v tejto časti v odvolacom konaní preskúmaný.

7. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako včas podané (§ 362 CSP) oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

8. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 24.7.2019 o 10.05 hod. v pojednávacej miestnosti č. 215/II. posch., pričom miesto a čas tohto procesného úkonu boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

9. Žalobca v odvolaní síce uvádza všetky odvolacie dôvody upravené v ust. § 365 ods. 1 CSP (okrem písm. c/), ale z obsahu odvolania vyplýva, že argumentačne namieta iba odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písmen b) a h) CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom a nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu musí dosiahnuť určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Obsah práva na spravodlivý proces (right to fair trial) je pomerne široký (právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie veci v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo vyporiadať sa so všetkými relevantnými skutočnosťami, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým (o. i.) aj právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu a právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

11. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia patrí medzi vady konania v zmysle ust. § 365 ods.1 písm. b) CSP, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva (konkrétne právo účinne sa brániť proti rozhodnutiu súdu) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, čím je naplnený dôvod pre zrušenie rozhodnutia podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

12. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu za zistený skutkový stav, t.j. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval alebo vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach sporových strán.

13. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku v napadnutej časti a procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok žalobcu a z hľadiska účinne uplatnených odvolacích dôvodov dospel k záveru, že v prejednávanom prípade uplatnené odvolacie dôvody nie sú preukázané a rozsudok v napadnutom zamietavom výroku je vecne správny. Odvolací súd nezistil, že by preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z právneho posúdenia prejednáwanej veci založeného na nesprávnej aplikácii právneho predpisu alebo nesprávnej interpretácii inak správne použitej právnej normy. V konaní neboli zistené ani žiadne vady v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a) a b) CSP, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie spor právne posúdil správnym spôsobom, dospel k správnym právnym záverom a vo svojom rozhodnutí jasne a dostatočne vysvetlil relevantné a podstatné dôvody, pre ktoré žalobe čiastočne nevyhovet a na ktorých svoje rozhodnutie založil tak po stránke skutkovej, ako aj po stránke právnej. Rozhodnutie dáva odpoveď na rozhodujúce tvrdenia, argumenty a námietky sporových strán, preto mu nemožno vytknúť nepreskúmateľnosť pre nedostatok alebo nezrozumiteľnosť dôvodov, rozsudok v celom rozsahu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí v zmysle ust. § 220 CSP a plne rešpektuje základné právo strán (i žalobcu) na spravodlivý súdny proces. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ako vyplýva z judikatúry Ústavného súdu SR, za porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

14. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov

napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Odvolací súd v súlade s cit. ust. sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku vo vzťahu k napadnutému výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť rozhodnutia v tejto časti. Dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol, sú náležite vysvetlené v odôvodnení napadnutého rozsudku, s týmto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, v podrobnostiach na ne poukazuje v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP a konštatuje, že odôvodnenie rozsudku spĺňa všetky zákonné parametre riadne odôvodneného rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP).

16. Skutočnosti uvedené v odvolaní a odvolacie námietky žalobcu nič nemenia na vecnej správnosti rozhodnutia o zamietnutí žaloby v napadnutej časti a nie sú spôsobilé spochybniť správnosť skutkových záverov (skutkových zistení) súdu prvej inštancie uvedených v odôvodnení rozsudku alebo právnych záverov, na ktorých je preskúmané rozhodnutie v tejto časti založené. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobcom uplatnené odvolacie dôvody v prejednávanej veci nie sú preukázané a dôvodne uplatnené.

17. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu, ktorými nesúhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie, že dohodnutý zmluvný úrok patrí veriteľovi len do času zosplatnenia úverového dlhu a následne má nárok len na úroky z omeškania, odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje s právnym posúdením tejto otázky súdom prvej inštancie a za správny považuje aj jeho záver, že úroky za dočasné prenechanie peňažných prostriedkov po uplatnení práva na okamžité zosplatenie úveru veriteľovi nepatria. Prípustnosť kumulácie úroku a úroku z omeškania (resp. ich paralelného uplatnenia) po predčasnej splatnosti úveru pri spotrebiteľských úveroch je predmetom riešenia množstva súdnych sporov, ale aj akademickej obce. Doposiaľ táto otázka nebola jednoznačne a definitívne vyriešená rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Známe sú rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, podľa ktorých je dohoda účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov možná (napr. 33Odo 657/2005), ako aj o možnom súbehu dohodnutého úroku a úroku z omeškania pri pôžičke (napr. rozhodnutie 33Cdo 1401/2014). V rozsudku sp. zn. 32Cdo 3830/2014 Najvyšší súd ČR vyslovil názor, že veriteľovi patrí úrok aj po zosplatnení úveru. V každom odvolacom súde známom prípade však riešenie tejto otázky nadväzovalo na záver o platnosti dohody veriteľa a dlžníka o úrokoch po zosplatnení úveru, pričom otázka výlučne zákonného rámca úročenia sa v týchto prípadoch neriešila. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98 zo dňa 1.7.2000, na ktoré sa v rozhodovacej praxi na podporu názoru o úročení úveru len do jeho splatnosti frekventovane odkazuje, nerieši túto otázku ako podstatnú, ťažiskovú a vyslovený právny názor k ďalšiemu postupu súdu prvej inštancie po zrušení jeho rozhodnutia, cit.: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 ObZ)“, v ňom nie je nijak bližšie zdôvodnený. Nemožno však prehliadnuť, že zdôvodnenie založené i na tomto názore prešlo testom ústavnosti, pričom Ústavný súd SR vo svojom uznesení sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012, jednak zmienené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR považoval za súčasť štandardnej judikatúry všeobecných súdov a jednak výklad vo výsledku zodpovedajúci tejto alternatíve právneho posúdenia veci považoval za ústavne akceptovateľný. Na podklade uvedených judikatórnych výstupov, sa k takémuto názoru prikláňa aj odvolací súd vychádzajúc pritom z úvahy, že interpretácia trvania úročenia úveru musí odzrkadľovať samotnú podstatu úroku a špecifickosť právnej situácie, ktorá po zosplatnení úveru nastáva. Právna teória i rozhodovacia prax sú zajedno v tom, že úrok je cenou peňazí - odplatom veriteľovi za to, že peňažné prostriedky dočasne prenechá dlžníkovi a ten ich v dohodu stanovenej alebo na základe zákona veriteľom určenej dobe môže využívať. Rovnako nakoniec vníma podstatu úroku vo svojej právnej argumentácii žalobca. Práve možnosť disponovať s peňažnou sumou na dosiahnutie vlastného hospodárskeho prospechu na strane dlžníka a získanie úroku za poskytnutie tejto možnosti na strane veriteľa, predstavujú bezprostredný ekonomický dôvod vzniku právneho vzťahu z úverovej zmluvy. Účinným uplatnením práva mimoriadneho zosplatnenia úveru veriteľom dochádza celkom nepochybne k narušeniu tohto dôvodu úverovej zmluvy; v ďalšom čase už totiž dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, keďže veriteľ mu túto možnosť už viac nedáva (odňal). Nevrátením prenechaných peňazí po zosplatnení úveru, bez ohľadu na to, aké účinky z hľadiska trvania úverového vzťahu právnemu úkonu zosplatnenia pripíšeme, nepochybne vzniká protiprávny stav, s ktorým sú ako následok spojené prípadne sankčné (úroky z omeškania), zodpovednostné (náhrada škody) a zabezpečovacie plnenia (zmluvná pokuta), na ktorých sa účastníci pre tento prípad

dohodli, alebo ktoré sú dané zákonom, a nie záväzky majúce povahu odplaty, medzi ktoré úrok, ako už bolo vyjadrené skôr, rozhodne patrí. Odvolací súd teda nevzhliadol právny, ekonomický a v svojej podstate ani žiaden iný racionálny dôvod, pre ktorý by výklad právnej úpravy mal smerovať k úročeniu poskytnutých peňazí aj po zosplatnení úveru, teda v čase, kedy veriteľ dlžníkovi neposkytuje možnosť užívať jeho peniaze, ale dlžník veriteľove peniaze protiprávne zadržiava. Celkom nepatričnou je argumentácia zástancov opačného názoru, založená na interpretácii znenia poslednej vety ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého úrok je povinný (dlžník) zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Použitá formulácia na prvý pohľad evokuje u zástancov úročenia úveru aj po splatnosti, že tým je otázka zodpovedaná „do vrátenia“, a teda nie do splatnosti; tento argument však vo svojej podstate abstrahuje od toho, že jeho znenie, zvlášť však použité slovo „len“ v tomto ustanovení jasne naznačuje, že tým bolo sledované obmedzenie dohodnutého úroku v prípade skrátenia doby vrátenia peňazí, a nie rozšírenie úročenia nad túto dobu. Zástancovia názoru o úročení úveru po jeho zosplatnení sa doposiaľ uspokojujú nevysporiadali ani so zrejmovou kolíziou úročenia po splatnosti úveru s úpravou, priznávajúcou veriteľovi za omeškanie dlžníka s peňažným plnením iba úroky z omeškania (poplatok z omeškania), za situácie, keď možnosť kvantitatívneho rozšírenia tejto sankcie za oneskorené plnenie v občianskoprávných vzťahoch je v právnej praxi jednotne odmietaná. Úročenie zosplatneného úveru zároveň nereflektuje ani skutočnosť, že právny poriadok úhrn sankcií za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov (podľa § 3a ods. 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. sa nimi rozumejú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov) limituje.

18. Rozhodovacia prax senátov Krajského súdu v Košiciach pri riešení právnej otázky úročenia úveru zmluvným úrokom po mimoriadnom zosplatnení úveru veriteľom je jednotná a ustálená, keď odvolací súd už v mnohých svojich rozhodnutiach v súdnych sporoch vedených na návrh žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu Poštovej banky, a.s. so sídlom v Bratislave (napr. 11Co/58/2019-125 z 29.5.2019, 11Co/168/2018-103 z 5.6.2019, 11Co/164/2018-175 z 3.10.2018, 11Co/181/2018-127 z 24.7.2019, 6Co/336/2017 z 23.10.2018, 9Co/255/2017 z 21.3.2018 a ďalšie rozhodnutia) konštatoval správnosť právneho záveru o spotrebiteľskej neprijateľnosti zmluvnej úpravy úročenia úveru zmluvným úrokom až do vrátenia poskytnutých peňazí, pričom o taký prípad ide aj v posudzovanej veci. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ust. § 53 ods. 1 veta prvá a ust. § 53 ods. 5 OZ, podľa ktorých súd prvej inštancie tiež nárok správne právne posúdil, ktoré zakazujú pod následkom neplatnosti v spotrebiteľských zmluvách uvádzať ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Inak povedané, zmluvná voľnosť účastníkov spotrebiteľskej zmluvy je obmedzená aj tým, že nedovoleným, a teda neplatným, je tiež i dojednanie spôsobujúce značnú nerovnováhu v ich právnom postavení. Obvyklá argumentácia dodávateľov, že spotrebiteľ sa oboznámil so zmluvou, že si prečítal aj všeobecné obchodné podmienky, že podpisom s nimi vyjadril súhlas a súhlasil s každým takto upraveným inštitútom, povinnosťami na ňom viaznúcimi, alebo jednoducho len preceňujúca význam v zmluve prejavenej vôle, či formálnu oddelenosť niektorého z dojednaní, opomína podľa odvolacieho súdu samotnú podstatu spotrebiteľskej ochrany spočívajúcu na premise, že spotrebiteľovi neprijateľné podmienky predovšetkým nemožno predkladať a pokiaľ tak dodávateľ urobí, koná nepoctivo a musí byť uzrozumený s tým, že na takéto neprijateľné podmienky súd neprihliadne bez ohľadu na to, či a do akej miery sa spotrebiteľ tou ktorou podmienkou zaoberal. Takto je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné nazerať aj na zmluvnú podmienku trvania úročenia po zosplatnení úveru. Táto nepochybne predstavuje nad zákonný rozsah výrazný zásah do právneho postavenia spotrebiteľa, pretože nezanedbateľne zvyšuje jeho náklady spojené s úverom. Nemožno preto racionálne pripustiť, aby náležite informovaný spotrebiteľ, dobrovoľne a bez vplyvu na možnosť dohodnutia zmluvného vzťahu i bez pre neho nevýhodnej podmienky, takúto nevýhodnú podmienku prijal; na strane druhej je notoriou, že dodávatelia predkladajú spotrebiteľom formulárové návrhy zmlúv, ktoré vzhľadom na svoj rozsah, formu, štruktúru a použité výrazové prostriedky, spotrebiteľia nie sú schopní v rámci predzmluvného rokovania komplexne poznať a v takomto rozporení obyčajne podpisujú písomnosti tak, ako sú im predkladané alebo nemajú reálne na výber a v záujme poskytnutia úveru, neraz v ťaživých životných situáciách pristúpia na akékoľvek úverové podmienky. Ani v posudzovanej veci nebola tvrdená, a ani dokazovaním zistená skutočnosť, ktorá by túto inak paušálne sa vyskytujúcu situáciu pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv v akomkoľvek smere pozmenila. I tu nemožno inak ako skonštatovať, že žalovaný rozhodne nemal objektívne vzaté ekonomický, právny, praktický, ani iný dôvod, pokiaľ by o rozsahu úročenia bolo jednané, a to korektne natoľko, aby tomu i porozumel a pokiaľ by i mal reálne na výber, aby na túto podmienku pristúpil.

19. Pri posudzovaní sporných nárokov vyplývajúcich z porušenia spotrebiteľskej zmluvy uzavretej medzi žalobcom, resp. jeho právnym predchodcom ako veriteľom a žalovaným, v danom prípade je potrebné zohľadniť aj následok porušenia zmluvných povinností dlžníkom (žalovaným), ktorým je skoršia splatnosť pohľadávky žalobcu (veriteľa), ako bola pôvodne zmluvou dohodnutá. Dlžník v takomto prípade nemá povinnosť platiť zmluvne dohodnutý úrok z úveru, na druhej strane stráca výhodu splátok a vzniká mu povinnosť zaplatiť celý (zvyčajne nie malý) dlh naraz, a to skôr ako bolo v zmluve dohodnuté. Z pozície veriteľa to znamená, že síce stratí nárok na úrok z úveru, ale vznikne mu nárok na zaplatenie celého dlhu v podstatne kratšom čase, bez čakania na jeho zaplatenie v splátkach, ako bolo pôvodne dohodnuté v zmluve. Otázka skorého vymoženia dlhu veriteľom je potom spojená s predzmluvnou aktivitou veriteľa (posúdenie platobnej schopnosti klienta) a súvisí tiež so zabezpečením úveru. Názor odvolateľa o oprávnenosti úroku zo spotrebiteľského úveru po jeho predčasnom zosplatnení neobstojí, je v rozpore so zásadami ochrany spotrebiteľa zakotvenými v ust. § 52 ods. 2, § 53 ods. 1 a 5 a § 53 ods. 4 písm. k) OZ a odvolací súd z vyššieuvedených dôvodov zmluvné dojednanie v čl. 6 bod 6.4. Obchodných podmienok pre úver dostupná pôžička považuje za neprijateľné a neplatné pre rozpor so zákonom podľa ust. § 52 ods. 2 v spojení s § 39 OZ.

20. K odvolacím námietkam žalobcu napokon odvolací súd poukazuje na právoplatný rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co 2/2017 z 28.11.2017, ktorým zmluvná podmienka v bode 6.4 Obchodných podmienok tvoriacich súčasť úverovej zmluvy (podľa ktorej banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania od dátumu predčasnej splatnosti až do úplného splatenia zmluvného záväzku klienta voči banke) bola posúdená v obdobnej veci s rovnakým právnym záverom, k akému dospel súd aj v prejednávanej veci a vo výroku cit. rozsudku (III. výrokom) bola táto zmluvná podmienka vyslovená za neprijateľnú v súlade s ust. § 298 CSP. Aj keď vyhlásenie zmluvnej podmienky za neprijateľnú v individuálnom spotrebiteľskom spore nie je záväzná pre posúdenie tejto zmluvnej podmienky ako neprijateľnej v inom spotrebiteľskom spore (rozhodnutie je záväzná len pre strany konania), je však v súlade s princípom právnej istoty a požiadavkou predvídateľnosti súdneho rozhodovania vyjadrených v čl. 2 CSP celkom rozumné a legitímne očakávať, že dodávatelia sa zdržia používania neprijateľnej zmluvnej podmienky v iných spotrebiteľských zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi, príp. nebudú požadovať a vymáhať od spotrebiteľov nároky na základe takej zmluvnej podmienky v desiatkach súdnych sporov, lebo na zmluvné podmienky kvalifikované ako neprijateľné súdy pri svojom rozhodovaní nemôžu prihliadať.

21. Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (II.), ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny.

22. Žalobca ako odvolateľ nemal úspech v odvolacom konaní a žalovaná bola v odvolacom konaní plne úspešná, avšak žiadne trovy jej v odvolacom konaní preukázateľne nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 255 ods. 1, § 396 ods. 1 CSP).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej

otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP), môže ho podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).